

Opakujeme pojmy z čítania (4. ročník)

Štvrtáci by mali poznať už aj niekoľko literárnych pojmov. Využijú ich nielen v bežnom živote, napríklad pri výbere kníh na čítanie, ale aj na Testovaní 5, ktoré sa každý rok uskutočňuje.

V dnešnom pracovnom liste sa zameriame na niekoľko literárnych pojmov, ktoré štvrtáci preberali hlavne v prvom polroku.

Pracovný list pre deti

1. Spoj priezviská k autorom.

Daniel	Moravčík
Tomáš	Uličiansky
Ján	Hevier
Ľubomír	Janovic
Krista	Feldek
Štefan	Bendová

2. Podčiarkni pranostiku.

Aká matka, taká Katka.   Barbora ťahá sane do dvora.   Dostal sa z dažďa pod odkvap.

3. Napíš príslovia správne.

Komu niet rady, sám do nej padne. Kto prv príde, nehryzie. Kto druhému jamu kope, tomu niet pomoci. Pes, ktorý breše, ten prv melie.

---

4. Označ správnu odpoveď.

Dialóg je:

A. rozprávanie jednej osoby

B. rozhovor dvoch alebo viacerých osôb

C. prestávka v rozhovore

5. Vysvetli nasledujúce prirovnania.

je ako líška _____

je ako slimák _____

je ako včela _____

6. Spoj správne.

Porekadlo   **Je to krátky výrok, spojený s predpoveďou počasia.**

Príslovie   **Obrazne pomenúva ľudskú vlastnosť alebo životnú skúsenosť.**

Pranostika   **Je to krátky výrok, ktorý vyjadruje životnú skúsenosť a prináša poučenie.**

7. Podčiarkni zdrobneniny.

synček, ponožka, mama, papučka, mamička, otecko, voda, slniečko, vzduch

8. Vypíš z básne 4. verš.

Báseň a modlitba

Čo sa ty v básni dozvedáš:

Keď plače oblak, to je dážď.

Keď nebo plače, je to rosa.

Keď plače lúka, je v tom kosa.

Keď plače strom, je priskyrica.

Keď ty plačeš – dve tvoje líca

sa rozprávajú o duši.

A ako Božie slniečko

zatlačí slzu pod viečko.

Báseň a modlitba sú sestry.

Pozvi ich k sebe, stôl im prestri.

---

9. Literárne texty delíme na:

- A. kľúčové a vecné
- B. umelecké a kľúčové
- C. umelecké a vecné

10. Kto je najstarším bájkarom na svete? _____

Vyhľadáva med a je to veľký jedák medu, skratka MED – JED. Z toho slovného spojenia vzniklo sladké slovo MEDVEĎ. O to horkejšia je veta: Urobil mu medvediu službu. Táto veta však vznikla podľa bájky, ktorú napísal Krylov:

Pustovník si choval krotkého medveďa. Medveď mal tiež rád svojho pána. Preto, keď raz zbadal na jeho čele ovada, chcel ho odohnať. Vzal kameň a celou silou ho hodil do ovada. Bolo po ovadovi aj po pánovi. Bájkar tým chcel povedať, že hlupák býva horší ako nepriateľ.

Zdroj

PAVLOVIČ, J.: Medveď. In: *Podivuhodné príbehy našich slov*. Martin: NEOGRAFIA, 2004, s. 102.

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 11 – 15.

11. Napíš, kto je autorom bájky v ukážke. _____

12. Podľa ukážky urobiť medvediu službu znamená:

- A. pomôcť v núdzi.
- B. urobiť hrdinský čin.
- C. chcieť pomôcť a urobiť zle.
- D. chcieť pomôcť a urobiť dobre

13. Ktorá možnosť je ponaučením z bajky v ukážke?

- A. Nepriateľ býva horší ako hlupák.
- B. Pán mal rád svojho medveďa.
- C. Hlupák býva horší ako nepriateľ.
- D. Medveď mal rád svojho pána.

14. Vypíš z ukážky slovo, ktoré má podobný význam ako slovo skala.

---

15. Napíš, čo je bajka.

Kľúč správnych odpovedí pre rodičov

1. Spoj priezviská k autorom.

Daniel	Moravčík
Tomáš	Uličiansky
Ján	Hevier
Lubomír	Janovic
Krista	Feldek
Štefan	Bendová

2. Podčiarkni pranostiku.

Aká matka, taká Katka. **Barbora ťahá sane do dvora.** Dostal sa z dažďa pod odkvap.

3. Napíš príslovia správne.

Komu niet rady, sám do nej padne. Kto prv príde, nehryzie. Kto druhému jamu kope, tomu niet pomoci. Pes, ktorý breše, ten prv melie.

Komu niet rady, tomu niet pomoci.

Kto prv príde, ten prv melie.

Kto druhému jamu kope, sám do nej padne.

Pes, ktorý breše, nehryzie.

4. Označ správnu odpoveď.

Dialóg je:

A. rozprávanie jednej osoby

B. rozhovor dvoch alebo viacerých osôb

C. prestávka v rozhovore

5. Vysvetli nasledujúce prirovnania.

je ako líška – *je prefíkaný*

je ako slimák - *je pomalý*

je ako včela - *je usilovný*

6. Spoj správne.

Porekadlo   **Je to krátky výrok, spojený s predpoveďou počasia.**

Príslovie   **Obrazne pomenúva ľudskú vlastnosť alebo životnú skúsenosť.**

Pranostika   **Je to krátky výrok, ktorý vyjadruje životnú skúsenosť a prináša poučenie.**

7. Podčiarkni zdrobneniny.

synček, ponožka, mama, papučka, mamička, otecko, voda, slniečko, vzduch

8. Vypíš z básne 4. verš.

Báseň a modlitba (Milan Rúfus)

Čo sa ty v básni dozvedáš:

Keď plače oblak, to je dážď.

Keď nebo plače, je to rosa.

Keď plače lúka, je v tom kosa.

Keď plače strom, je priskyrica.

Keď ty plačeš – dve tvoje líca

sa rozprávajú o duši.

A ako Božie slniečko

zatlačí slzu pod viečko.

Báseň a modlitba sú sestry.

Pozvi ich k sebe, stôl im prestri.

9. Literárne texty delíme na:

- A. kľúčové a vecné
- B. umelecké a kľúčové
- C.** umelecké a vecné

10. Kto je najstarším bájkarom na svete? EZOP

Vyhľadáva med a je to veľký jedák medu, skratka MED – JED. Z toho slovného spojenia vzniklo sladké slovo MEDVEĎ. O to horkejšia je veta: Urobil mu medvediu službu. Táto veta však vznikla podľa bájky, ktorú napísal Krylov:

Pustovník si choval krotkého medveďa. Medveď mal tiež rád svojho pána. Preto, keď raz zbadal na jeho čele ovada, chcel ho odohnať. Vzal kameň a celou silou ho hodil do ovada. Bolo po ovadovi aj po pánovi. Bájkar tým chcel povedať, že hlupák býva horší ako nepriateľ.

Zdroj

PAVLOVIČ, J.: Medveď. In: *Podivuhodné príbehy našich slov*. Martin: NEOGRAFIA, 2004, s. 102.

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 11-15.

11. Napíš, kto je autorom bájky v ukážke. Krylov

12. Podľa ukážky urobiť medvediu službu znamená:

- A. pomôcť v núdzi
- B. urobiť hrdinský čin
- C.** chcieť pomôcť a urobiť zle
- D. chcieť pomôcť a urobiť dobre

13. Ktorá možnosť je ponaučením z bajky v ukážke?

- A. Nepriateľ býva horší ako hlupák.
- B. Pán mal rád svojho medveďa.
- C.** Hlupák býva horší ako nepriateľ.
- D. Medveď mal rád svojho pána.

14. Vypíš z ukážky slovo, ktoré má podobný význam ako slovo skala. KAMENŤ

15. Napíš, čo je bajka.

Bajka je epický útvar, v ktorom nachádzame ponaučenie.